

לג דין תקוני תפלין ודין הקצוות, וכו' ה' סעיפים:

א. "אם (א) נתקלקל עור של שני בתיים (ב) מבתי הראש (ג) * זה אצל זה, יאם התפלין (ד) ישנים פסולים ואם הם (ה) חדשים בשרים, כל זמן שעור מושב הבתיים (ו) * קיים. הגה גם הבתיים צריכין להיות קנימים אלא שנקרעו קצת (בית יוסף). ויש אומרים להפך, בישנים בשרים וכתדשים פסולים (רש"י והרא"ש), ונראה לי דיש להתמיר (א) לפסל בשניהם. ואלו הם החדשים, כל זמן שאם היו מושכים אותם בקצוות (ה) הבית מתפשט (ז) ונפתח, נקרא חדש, אם אינו נפתח, נקרא ישן. ואם נתקלקלו שנים זה שלא כנגד זה, (ח) * ראשון (ט) ושלשני בשרים אפלו הם ישנים. ואם נתקלקלו (י) שלשה בתיים, (יא) בכל ענין (יב) פסולים: ב. ואם נפסקו תפירות התפלין, (יג) * להרמב"ם אם היו שתי התפירות זו בצד זו, או שנפסקו שלש תפירות אפלו (יד) זו שלא כנגד זו, הרי אלו פסולים. במה דברים אמורים בישנים, אבל בתדשים כל זמן

א מנהגות לה לפרש הראשון פרש"י וראש"י תפירות ונפסקו יוסף. ב לפרש"י ונפסקו יוסף. ב למרא ורמב"ם בפרק ג מהלכות תפלין. ג שם בפרק. ד בן פרש תפירות מההא ומנהגות בפרק ג מהלכות תפלין.

שערי תשובה

ס קים. עין באר היטב. ובשתי פני יהושע חלק ארץ חיים סימן י כתב בבית תפלין של יד שנקרע קצת פסול לכלי צלמא, עין שם:

(ה) קים. רוצה לומר, התתורא, אבל בית יוסף פירש, לי נראה הינה, לומר דכפי שנקרע שלמים מכל שאר צדדים, ולא כפי צדדים, אלא כפי צדדים אלא שנקרעו בין בית לבית ונקרא, וזהו שכתב רמ"א גם הבתיים צריכין להיות קנימים אלא שנקרעו קצת. פירש שנקרעו (ג) ושלשני. ונראה בית אחר שלם בתיים, אבל שנים הפסולים אף על פי שאין אפלו חזשים דכשר בשנים אפלו כזה אצל זה מכל מקום כשלשה פסולים:

משנה ברורה

א (א) נתקלקל. פירש, שנפסק ונעשה קרע: (ב) מבתי הראש. אבל אם נעשה קרע (ג) בהבית של יד, פסול לכלי צלמא בכל ענין, אף שהתתורא קמח, ולא דמי לשל ראש דנשתר בו עוד על כל פנים איוה בתיים שלמים: (ד) זה אצל זה. רוצה לומר, הבתיים הם סמוכים זה לזה (ה) אפלו אם אין הקרעים סמוכים, כגון שנקרע אחד בהבית השני בדפנו הנמיני וקרע השני בהבית השלישי, לא שנא בדפנו הנמיני (ו) או השמאלי, ואפלו אם קרע זה למעלה (ז) וזה למטה, וכל שכן אם שניהם באויר אחד זה כנגד זה פסול: (ח) ישנים פסולים. דכבר נתקלקלו (ט) מתמת לשנן. והיש אומרים סבירא לה להפך, דכתדשים אצל מלתא דעור מקלקל הוא בינן דבזמן מועט נקרעו. ואפלו היכא דלא שכיב (י) אלו הטעמים, כגון שנעשה הקרע על ידי סכין וכיוצא בזה, יש להתמיר. ומכל מקום צד בספר פתחי תשובה דדבוק מהני אם אנו יודעין שאין העור מקלקל, אף לאלו דנותנין לעשות תפלין מעור אחד, עין שם: (יא) חדשים בשרים. ואפלו הקרע בשני הבתיים (יב) בשני פסולותיהם: (יג) קים. הינו התתורא, אבל בבית יוסף פרש דכפי שיהיו שלמים מכל הצדדין, ולא מכשירינן אלא מה שנקרע מבפנים בין בית לבית, וזהו גם כן דעת רמ"א שנקרעו וכתב דגם הבתיים צריכין להיות קנימים אלא שנקרעו קצת. פירש, שנקרעו בין בית לבית, אבל הצדדים צריכין להיות שלמים, ואפלו קרע בבית אחד אם (ט) נעשה מבחוץ לכד גם כן יש להתמיר: (י) לפסל בשניהם. על כן יש לפסל מה שרגילין (יב) הסופרים, כשעושין הארבעה בתיים ונותנין אותו בדפוס תותכין מן העור בין בית לבית כדי שלא יהא נכרך וכולט, ומתפין מקום התתורא מבפנים כדי שיהיה נראה מבחוץ שלם: (יג) הבית מתפשט. וזה לאותן שעושין המעברתא מהעור שעשו ממנו הבתיים, אבל לדין שהמעברתא עור בפני עצמו (י) אין שך לומר כן: (ט) ראשון ושלשני. רוצה לומר, דכזה מקרי זה שלא כנגד זה. ואפלו אם נעשה (י) הקרע בהבית השלישי בשני דפנותיו בשר, בינן שלש בית שלם מפסיק ביניהן, אבל אם נעשה הקרע בבית שני ושלשני, אף דקרע אחד בבית אחר מימינו וקרע השני בבית השני משמאלו, אף על פי כן מקרי זה כנגד זה, בינן דשני הבתיים הם סמוכים להדין, ונכ"ל בסעיף קטן ג: (י) שלשה בתיים. אפלו בכל בית (י) רק דפן אחד: (יא) בכל ענין. בא לרבות (יב) אפלו תדשים דהכשרנו לעיל בשני אפלו כזה אצל זה, מכל מקום בשלשה פסול: ב (יב) להרמב"ם. אבל שארי פוסקים פליגי עלה ומקלים בכל גוני בשרים תפירות, ובשלשה תפירות שנפסקו מתמירים דאפלו תקון במקום ההפסק לא מהני, דגמאי הוא כשנפסק התקון בשלשה מקומות בין בתדשים ובין בישנים, וצריך לתור ולתפר מתדש, וכמו שנתבאר בטור ובית יוסף לעיל בסוף סימן לב, עין שם: (יג) זו שלא וכו'. אפלו כל אחד בצד אחר:

שער הציזין

א (ב) שצרי תשובה: (ג) ש"י: (ד) מצעית השקל וישעוה יצחק: (ה) מרדכי ורמב"ם בבית יוסף: (ו) ש"י: (ז) מצעית השקל, עין שם: (ח) פרי מגדים באשל אברהם אלת (ט) מן מכתב מרדכי חיים: (י) מרדכי: (יא) ש"י: (יב) פרי מגדים באשל אברהם: (יג) מכתב בנמרא: (יד) ש"י:

לוח עמוד הידוע: יום ג אלו תשסב * יום ד אב תשסז * יום ה טו תמוז תשעב * יום ו כב סיון תשעז * ש"כ כו אייר תשסב